

**HOIDLAD JA NENDE
SISUSTAMINE
22. september 2006-09-21**

Kaie Kukk

1. Säilitamine, säilituskeskkond

- **Säilitamise põhieesmärk on pikendada kunsti- ja ajaloolise väärtusega objektide eluiga, kaitstes neid kahjulike keskkonnamõjude, kahjurite ning inimese hoolimatuse ja tahtliku või tahtmatu kahjustamise eest.**

2. Säilitamine, säilituskeskkond

- Objektide eluea pikendamine → kogude võimalikult suures ulatuses ja kogude väärtust säilitavat edasiandmist võimalikult kaugesse tulevikku.**
- väärtuse säilitamine > kahjustused, mis ei vähenda oluliselt kogude väärtust.**

3. Säilitamine, säilituskeskkond

- **SÄILITAMINE:**
- **ennetavat säilitamine** - on objekte otseselt töötlemata vananemise võimalikult ulatuslik aeglustamine
- **korrektiivne e. sekkuv säilitamine** - objektide seisundi parandamine nende otsese mõjutamisega.

4. . Säilitamine, säilituskeskkond

- suur kahjustunud materjalide hulk
 - säilitatavate objektide hulga suurenemine
 - säilitatavate objektide kasutamise intensiivistumine
 - säilitamise korraldamiseks keerukamaks muutumine
 - ressursinappus säilitamise korraldamiseks
- **>ENNETAV SÄILITAMINE**

5. Säilitamine, säilituskeskkond

- **Ennetav säilitamine → KOGUDE KUI
TERVIKU SÄILITAMINE**

6. Säilitamine, säilituskeskkond

- **Ennetav säilitamine:**
 - hoone asukohta valik
 - keskkonnatingimuste monitoorimine ja analüüs
 - säilitusuuringud
 - sobivate säilitustingimuste loomine, hoidlasisustuse valik
 - ümbristamine
 - personali koolitus
 - ohuplaneering
 - jne

7. Säilitamine, säilituskeskkond

- Ennetav säilitamine →
 - **SÄILITUSKESKKONDA DE KUJUNDAMINE**
 - etteantud piirides stabiilne temperatuur
 - etteantud piirides stabiilne õhuniiskus
 - võimalikult reguleeritud valgustus
 - saastajateta õhku
 - piisav ventilatsioon
 - kahjurite puudumine

+

- museaali materjal
- museaali
konstruktsioon
- eelnevad kahjustused
- varasemad
hoiutingimused

+

- ressursivõimalused
- säilituspoliitika

8. Säilitamine, säilituskeskkond

Museaalid on suhteliselt vastupidavamad keskkonnategurite keskmistele tasemetele ja keskmistele muutustele

9. Säilitamine, säilituskeskkond

- **Säilituskeskkond ↔ KASUTAMINE**
 - ↓
 - **hallituse oht**
 - **materjalide veetustumine**

10.Hoidlad: planeerimine

Kogud:

- hoiustamise alus
- hoiustamissüsteemide liik ja meetodid, maht
- liikumisruum
- eeldatav maht
- juurdekasv
- teeninduspinnad

11.Hoidlad: planeerimine

Ehitised:

- sisekeskkonna omaduste määramine või hindamine
- ligipääsetavus
- turvalisus
- kommunikatsioonid

12.Hoidlad: planeerimine

Ressursid:

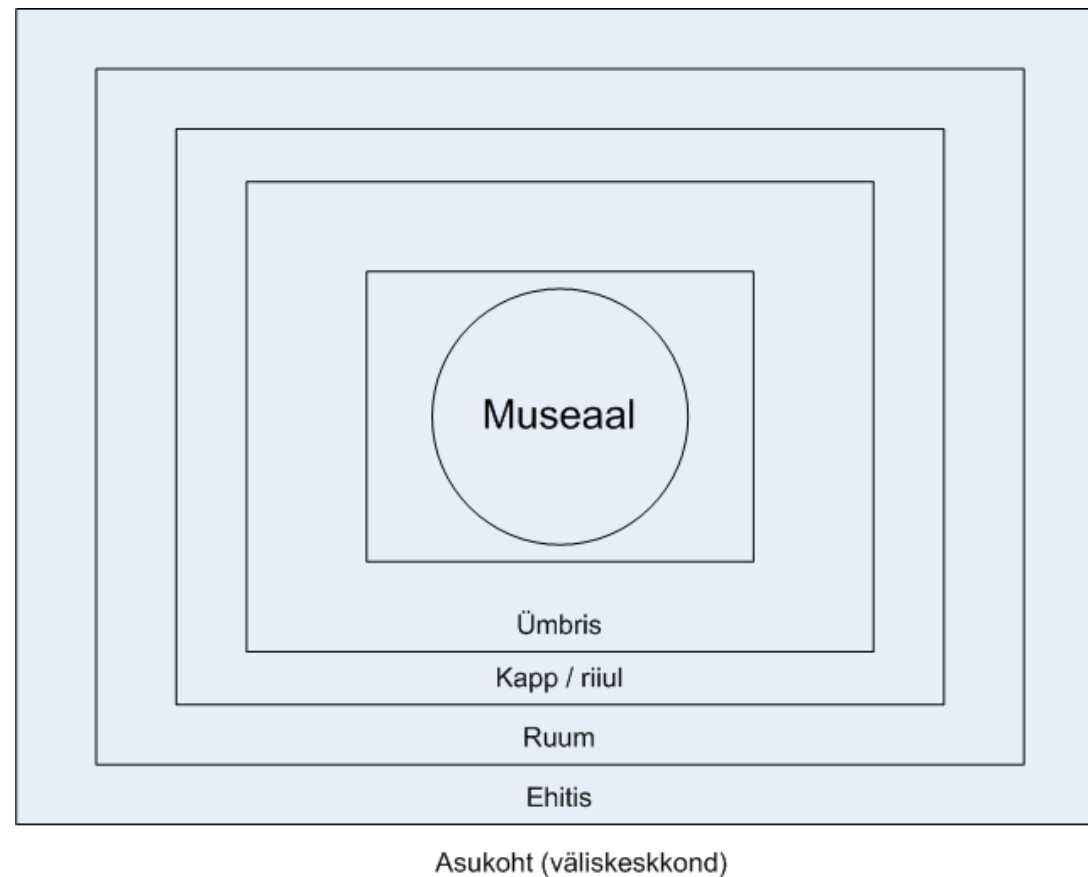
- ehitamiseks või kohandamiseks, ehitise toimimiseks, hoolduseks
- sisseseade soetamiseks, toimimiseks, hoolduseks
- hoiustussüsteemide, toetus- ja pakkematerjalide soetamiseks, täiustamiseks, hoolduseks
- personali palkamiseks või koolitamiseks

13.Hoidlad: planeerimine

Olemasolevate ressursside ja vahendite hindamine:

- hoiustussüsteemid
 - toed, katted ja pakkematerjalid
- jne

14.Hoidlad: hoone

Säilituskeskkonna „kihiline” paigutus

14. Hoidlad: hoone

Aktiivsed kliima kujundamise vahendid:

- kogu ehitist või selle üksikuid osi hõlmavad kütte-, õhuvahetuse, õhu niisutamise või kuivatamise, soojendamise või jahutamise mehhaanilised süsteemid.

Hoone peab olema võimalikult suletud, varustatud piisava soojus- ja niiskusesisolatsiooniga ning tihendatud, et vältida säilitusnõuetele mittevastava välisõhu ulatuslikku sisse pääsemist.

15. Hoidlad: hoone

Passiivne kliima kujundamine:

- hoone ja ruumide paigutuse, konstruktsioonide ning ehitus-, viimistlus- ja hoiustusmaterjalide omaduste kasutamine sisekliima kujundamiseks.

Hoonet iseloomustavad massiivsed konstruktsioonid ja suur soojus- ja niiskusmahtuvusega materjalid, mis tasandavad väliskliima ekstreemsused, varjutamist, et reguleerida ööpäevaseid päikesekiirguse tsükleid ja võimalikult vähene õhuvahetust nii väliskeskkonna kui hoone erinevate ruumide vahel.

16. Hoidlad: hoone

Hoidla on museaalide säilitamiseks ehitatud või kohandatud eraldi hoone või autonoomne osa hoonest:

- nõuetele vastava ja võimalikult stabiilse keskkonna hoidmine
- turvalisus ja tuleohutus
- piisav koormustaluvus ja mõõtmed

17. Hoidlad: paigutus

- hoone sisemistes piirkondades
- võimalikult väheste välispiiretega
- kaitstud liigse päikesekiirguse eest
- kondensatsiooni- jm. niiskusprobleemideta

18. Hoidlad: ehituslikke iseärasusi

- ehitus- ja viimistlusmaterjalid peavad vastama turva- ja säilitusnõuetele, soodustama kahjurite ja saaste avastamist, olema vastupidavad ja kergesti puhastatavad
- piisavalt laiad, kõrged ja võimalikult sirged ühendusteel museaalide transportimiseks
- akendeta, valgustus vähendatud UV-kiirgusega
- soovitatavalt üks sisenemisvõimalus
- väljapoole avanevad piisava suurusega ja turvalise konstruktsiooniga ukсед
- vee-, kanalisatsiooni, sadevee jm vedelikke ja auru sisaldavate torustiketa v.a. kustutussüsteemid
- jne.

19. Hoidlasisustus

Hoiustussüsteemid on tarvilikud hoidlaruumi maksimaalseks ärakasutamiseks, museaalide paigutuse organiseerimiseks ning inimestele ja esemetele ohutu ruumi korraldamiseks. Hoiustussüsteemid ei tohi museaale kahjustada.

20. Hoidlasisustus

- **Avatud:** alused, riiulid jm. karkassüsteemid
ei paku kaitset ebasobivate hoidlatingimuste eest, kogu hoidlaruumi kliima täpsema reguleerimise või lisameetmete (katted, ümbrised) vajadus,

- **suletud:** kapid, sahtlid

lisakaitse ebasobiva hoidlakliima, valguse ja kahjurite vastu;
ebasobivate mikrokliimade tekkimise oht

- **mobiilsed**
- **statsionaarsed**
- **horisontaalne (lamav) paigutus**
- **vertikaalne (püstine, riputatud) paigutus**
- **kompaktsüsteemid**

21. Hoidlasisustus paigutus

Kaugus

välisseinast vähemalt 20 cm

põrandast 10-15 cm

soojust eraldavast allikast (valgusti, küte)
50cm

ventilatsioonivadest 1m